

IMAGO: Van strijd naar samenwerking

De bollensector staat niet op zichzelf, de bollenteelt heeft immers ook invloed op de omgeving. Daarbij komt het vak in contact met milieuorganisaties en bijvoorbeeld de waterschappen. Wat is hun beeld van het bollenvak?

Tekst: Monique Ooms | Fotografie: René Faas

Greenpeace volgt de bollensector kritisch. Het rapport dat de milieuorganisatie in 2014 uitbracht over residu dat werd aangetroffen op bloembollen die in tuincentra werden verkocht, had veel impact. “Laat ik eerst iets rechtzetten”, begint woordvoerder Herman van Bakkum van Greenpeace. “Wij zijn niet tegen boeren, tuinders of kwekers. Wij vinden het bewonderenswaardig hoe zij omgaan met hun werk; het is hun vak én hun leven. Ze hebben veel kennis over de bodem, de gewassen en de markt. Daar hebben wij groot respect voor. Onze kritiek betreft het systeem om boeren heen: leveranciers en producenten van zaden en bestrijdingsmiddelen, maar ook de retail en de handel. Hun insteek is zoveel mogelijk van hetzelfde te verkopen voor weinig geld. Dat leidt tot grote druk voor de agrarische sector. Producenten in grote aantallen maakt de gevoeligheid voor ziekten en plagen groter en stimuleert het middelengebruik. Dat zou moeten veranderen.”

OP DE AGENDA

Aanleiding om de bollensector te gaan volgen, was onderzoek van de NVWA waaruit bleek dat de sierteeltsector veel (illega-

le) middelen gebruikt. “Verder troffen de waterschappen in het oppervlaktewater in de Bollenstreek en in het Westland meer dan de toegestane hoeveelheid middelen aan.” Onderzoeken die Greenpeace in december 2017 en in februari 2018 deed, lieten verbeteringen zien. “Nog altijd worden te veel schadelijke en verboden middelen gebruikt, maar de overschrijdingen lopen terug. Er zit schot in de zaak.” Greenpeace is in gesprek met onder andere LTO en KAVB. “In het begin was het contact wat stroef, maar nu zijn de gesprekken heel constructief. Het middelengebruik staat op de agenda en speelt bij veel kwekers een rol in de keuzes die ze maken.” Het zou helpen als retailers een betere prijs voor duurzame producten zouden betalen en als zij alleen duurzaam geteelde producten zouden verkopen, vindt Van Bakkum. “Leg dit uit aan consumenten, dan ontstaat er meer begrip en draagvlak. En ruimte om duurzaam te produceren.”

Do van Dijk is gebiedsmanager bij Landschap Noord-Holland voor de regio wadden en duinen. De organisatie heeft zo’n 4.500 hectare land in beheer. Van Dijk heeft regelmatig contact met de bollensector. “In mijn werkgebied zijn bollenkwekers gevestigd in de binnenduinstrand, in de omgeving van de

Do van Dijk, Landschap Noord-Holland:
‘Door samen te werken kunnen we tegen-
stellingen zo klein mogelijk houden.’

Zomerserie

Hoe is het imago van het bollen-
vak? Die vraag staat centraal in een
vierdelige serie. In dit nummer van
Greenity het tweede deel.

eendenkooi in 't Zand en in de polder rondom Callantsoog. We zijn burens en komen elkaar geregeld tegen. Soms in overleggen, maar ook als er ergens discussie over is. Dan kan het gaan over het maaien van slootkanten waar ook vogels broeden, of over het beregenen van percelen die tegen onze grond aan liggen. Het komt ook voor dat we bollenland kopen van onze burens en herbestemmen tot 'struinnatuur'."

BIODIVERSITEIT

Het contact met bollenkwekers is 'relaxter' geworden, vindt Van Dijk. "Ik merk dat het bollen- en bloembollen- vak zich meer bewust is van zijn omgeving. Zo ben ik onder de indruk van de biologische aanpak van bijvoorbeeld John Huiberts. Gaaf om te zien dat steeds meer kwekers bewuster omgaan met hun vak en dat er meer oog is voor biodiversiteit. Wij werken ook met bollenkwekers samen. Zo brengen wij ons maaisel bij een kweker die het composteert en hergebruikt." Via een erfenis kwam er een stuk bollenland in handen van Landschap Noord-Holland. "Dat wordt gepacht door kwekers. Ik stel me voor dat we in de toekomst samen gaan onderzoeken hoe de grond optimaal kan worden gebruikt voor de bollenteelt terwijl ook de natuur tot zijn recht komt." Er zullen altijd tegengestelde belangen blijven, vermoedt hij. "Door samen te werken kunnen we die tegenstellingen wel zo klein mogelijk maken. Waar dat kan, denken we mee."

"In het werkgebied van Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier is de bollensector groot en belangrijk", vertelt Siem Jan Schenk, hoogheemraad bij Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier. "Zo heeft de sector voldoende, goed zoet water nodig, en wij voorzien daarin. Als handhaver controleren wij de kwaliteit van het water en onderzoeken wij het oppervlaktewater op residu van gewasbeschermingsmiddelen." Het hoogheemraadschap vindt in het oppervlaktewater nog steeds te veel residuen, maar: "Het gaat de goede kant op. De sector heeft hier echter nog een slag in te maken." Daarin wil het hoogheemraadschap graag een partner zijn. "We geloven dat samenwerking meer oplevert." Wat Schenk betreft, heeft het bollen- en bloembollen- vak geen slecht imago in waterschapland. "Het bollen- en bloembollen- vak is een goed ontwikkelde sector die zich kenmerkt door ondernemerschap. Men onderkent het probleem van het middelen- vraagstuk, zoekt actief naar oplossingen en zet stappen. Op allerlei niveaus is er de ambitie om tot verbetering te komen."

Dat is ook zichtbaar op het onlangs gelanceerde Landbouw-
portaal. "We hebben al meer dan honderd aanmeldingen voor
maatregelen ontvangen. Dat is landbouwbreed, maar daar
zitten ook veel bollenbedrijven bij. Via het project 'Schoon erf,
schone sloot' is een emissie van 70 procent gerealiseerd. Dat
zijn mooie resultaten." Met die mooie resultaten kan de bol-
lensector zijn imago positief beïnvloeden, stelt Schenk. "Als je
continu ter discussie staat, ga je het niet winnen. Belangrijk
is dat je een positieve houding aanneemt, stappen zet en ook
zo communiceert. Dan gaan partijen positief over de sector
oordelen en dat helpt in de verdere ontwikkeling en positio-
nering." Het hoogheemraadschap werkt graag met de sector
samen. "Van alle agrarische sectoren toont de bollensector
hierin nu het meeste initiatief."

"Wij hebben de bollensector een aantal jaren kritisch
gevolgd", vertelt Jurjen de Waal, woordvoerder van Milieude-
fensie. "Wij maakten ons zorgen over het bestrijdingsmidde-
lengebruik, de vervuiling van de leefomgeving en de invloed
daarvan op de biodiversiteit." Nu Greenpeace zich ook op dit
thema richt, heeft Milieudefensie het meer losgelaten. "De
middelen worden nog steeds gebruikt, maar wij zien wel
dat de sector stappen onderneemt om dat te verminderen.
Dat moedigen wij aan." Milieudefensie zet in op samenwer-
king met agrarische ondernemers om tot betere resultaten
te komen. "Met elkaar in discussie gaan en steeds dezelfde
standpunten huldigen, is niet productief. Verduurzaming
vraagt tijd en vraagt een flinke investering. Die financiële
ruimte is er niet altijd. Daarom trekken wij de problematiek
breder en proberen we verschillende belangen met elkaar te
verenigen: hoe kun je het milieu en het dierenwelzijn dienen
en tegelijkertijd de boer een goede boterham laten verdienen?
Daar komen we verder mee." 🌱

